

BÚTORPOLITÚROZÁS

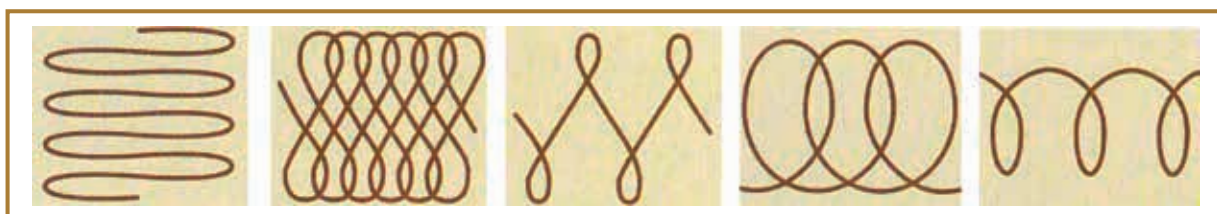
A korszerű felületkezelő anyagok ellenére a politúr még ma is a fa legigényesebbnek mondható bevonata. Munkaigényes eljárás, de ha egy régi bútordarabot szeretnének felújítani, ahhoz bizony csak politúrt használhatunk. Átala minden fa nemesebb, melegebb tónusú és nagyon kellemes tapintású lesz. Ismerkedjünk meg ezzel a kimondottan klasszikus felületkezelési eljárással.

A politúrozást a felületkezelés magasiskolájának is nevezik. Alapelve, hogy fényes felületet alakítsunk ki vékony, átlátszó sellakpolitúr-rétegek felvitelével. Ennek a felületkezelési módnak az az előnye, hogy a bevonat nemcsak ráakad a felső rétegre, mint a lakk vagy a festék, hanem beépül a felszínbe. A helyes magyarsággal fényezésnek nevezett összetett eljárás évszázadok alatt tökéletesedett.

A politúrozó-felszerelés lényeges elemei (sellak: egy állati eredetű gyanta, denaturált szesz, lenolaj, polírozó labda) évszázadok alatt alig változtak, habár a bútorpholitúr eredeti formája a felalálóiival együtt került feledésbe a 18. században. Bútorpolitúr használatakor az a cél, hogy ne hagyjunk nyomokat – ezért a polírozó labda úgy van kialakítva, hogy egyenletesen ossza el a sellak és a denaturált szesz keverékét a lenolajjal nedvesített felületen.

Sellak lapkák

A polírozó labda mozgatója

FELÜLETEK

A bútropolitúrozáshoz a legtöbb faanyag alkalmas. Leginkább a mahagónival társítjuk, mert a fa sűrű erezete kiválóan alkalmas a felületkezelésre, szép rajzolatát pedig nagyszerűen kiemeli a politúr élénkítő hatása. A dió, rózsafa, hegyi juhar és pácolt fenyő szintén politúrozásra alkalmas felületek. A tölgyön kevésbé tetszetős, ehhez a fafajhoz inkább viaszos felületkezelést alkalmaznak.

ELŐKÉSZÜLETEK

A bevonat minőségét eleve a fafelület minősége határozza meg. Ahhoz, hogy egy versenyzongora csillogó tükörsímaságát elérjük, hibátlan előkészítésre van szükség. Ha a teljes erezetet láttatni szeretnénk, be kell tömni a pórusokat pórustöltő pasztával, és különböző finomsági fokozatú csiszolóanyagokkal át kell csiszolni, gondoskodva arról, hogy a rostok felhúzósa után azokat simára csiszoltuk. A bútropolitúr különösen érzékeny vízre és alkoholra, így ellenőrizni kell, hogy nem nedves-e a felület. Ha pácolni akarjuk az anyagot, nem szabad megfélekednünk arról, hogy a politúrban lévő denaturált szesz valószínűleg visszaoldja a szeszpácokat, ami hatással van a színre.

Készítsünk politúrlabdát a sellakpolitúr felvitelére. A folyadékot át kell itatni a labda belső részét, de nem szabad átcsöpögnie a külső részén. Akkor jó, ha kicsit csepeg, amikor megcsavarjuk. Ha véletlenül túl sok politúr került a párnába, csavarjuk ki,

amíg már nem folyik folyamatosan. Használat után légmentesen záródó dobozban tároljuk (de soha ne fémdobozban) a következő alkalomig.

SZÁRADÁSI IDŐK

Az első politúrréteg általában egy óra alatt megszárad. Mindaddig folytatjuk a munkát, amíg a felület (mivel elkezdett száradni) ragadóssá válik, ekkor hagyjuk egy éjszakát állni, mielőtt hozzálátunk a következő réteg felviteléhez. A legjobb, ha a második réteget is hagyjuk állni egy éjszakát, mert az hajlamos a beesésre.

Néhány politúrréteg felvitele után úgy érezhetjük, hogy a labda felülete ragadóssá vált. Ekkor dörzsöljük be a labda alsó részét kis mennyiségű lenolajjal. Ezután folytassuk tovább a politúrozást.

A POLITÚROK FAJTÁI

Az egységesen bútropolitúrozásnak nevezett technikához többféle elnevezésű anyagot használnak; az egyes típusok más-más felületekre alkalmazhatók.

Bútropolitúr: barna színű (barna politúrnak is hívják), és főleg mahagónihoz használják.

Húzógombpolitúr: aranybarna színű.

Gránátpolitúr: sötétbarna színű és régi felületek javításához ajánlják.

Fehér politúr: olyan sellakból készül, amelyet fehérítőszerezellek és tejfehér színű. Könnyű

JÓ TANÁCSOK:

- A labda mindig alaposan át legyen itatva politúrral, de soha ne legyen benne túl sok anyag.
- Takarékoskodjunk a lenolajjal. A kulcsszavak: keveset és gyakran.
- A labdát egyenletes nyomással használjuk!
- A munkakörnyezet legyen pormentes!
- Politúrozáshoz a 18 °C a kedvező műhelyhőmérséklet. A hideg vagy a nedves környezet „megdermeszti” a felületet, ami hatásában azokhoz a fehér körökhöz hasonló, amelyeket a forró víz vagy alkohol okoz.
- Az egyenlőtlen labdanyomás barázdákat hozhat létre a felületen.

faanyaghoz használják, pl. hegyi juhar vagy magas kőris.

Átlátszó politúr: fehérítőszerezellek kezelt sellakból áll, melyet viaszmentesítettek.

A leírtakból kiderül, hogy ez a klaszikus fényezési eljárás valóban nagyon munkaigényes, ám még a rosszul sikerült politúrozás is sokkalta szebb, mintha a munkadarabot egyszerűen lelakkoznánk. ■

Forrás:

Mick Allen:

Fafelületek kezelése

Bp., 2006., Cser Kiadó